Sivistysvaliokunnan ja Arenen tapaaminen

Riitta Konkola, puheenjohtaja
Ida Mielityinen, toiminnanjohtaja

6.6.2025

2/3

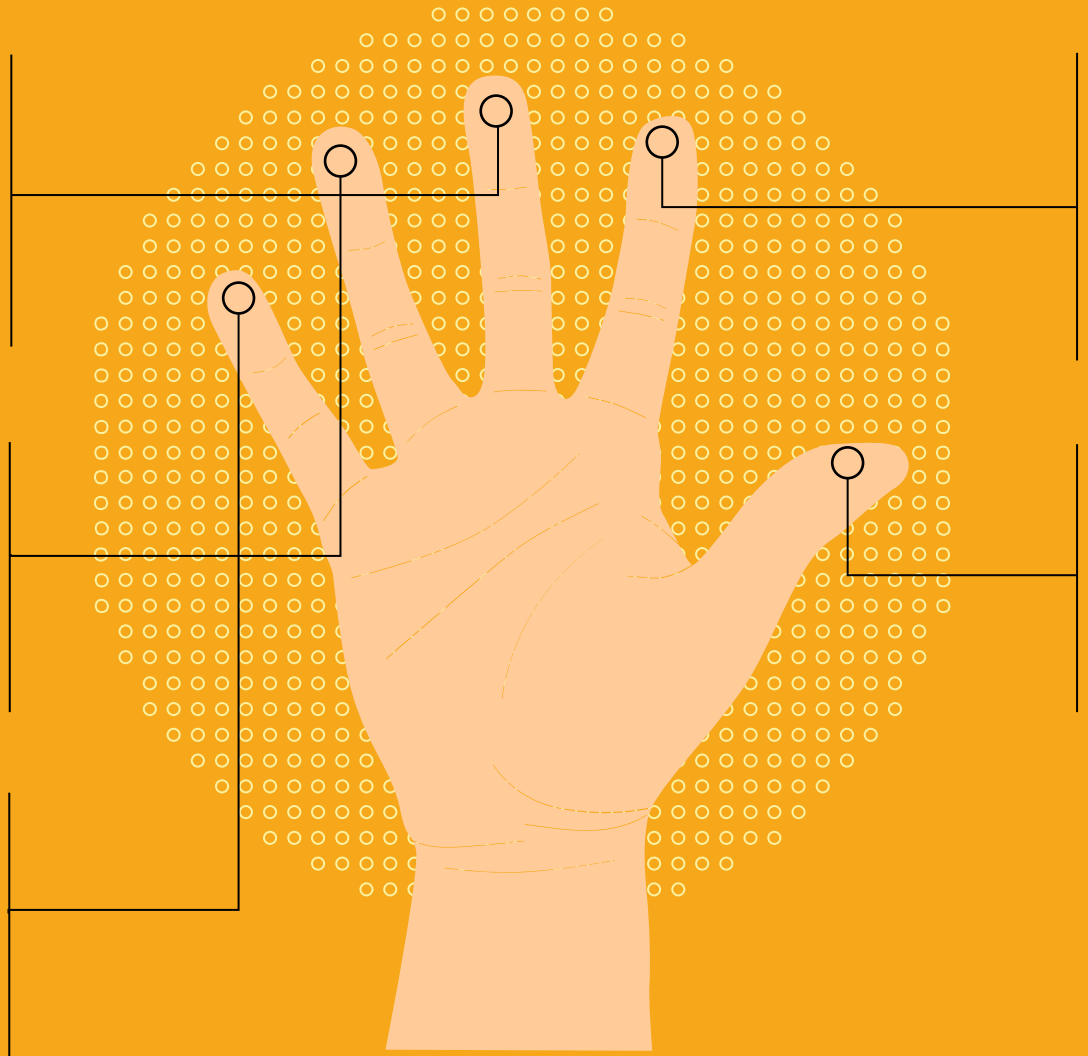
Uusista korkeakoulu-opiskelijoista aloittaa opinnot ammattikorkea-kouluissa

65 %

AMK-tutkinnon suorittaneista oli sijoittuneena opiskelu-maakuntaansa vuosi valmistumisen jälkeen.

23 %

Ylemmän korkeakoulu-tutkinnon suorittaneista valmistui ammattikorkea-kouluista.

47 %

AMK-tutkinto-opiskelijoista on suorittanut aiemmin ammatillisen tutkinnon.

42 %

AMK-opiskelijoista tulee perheistä, joissa kumpikaan vanhemmista ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

Ammattikorkeakoulut koulutustason nostajina

Ammattikorkeakoulujen TKI-kädenjälki

396 %

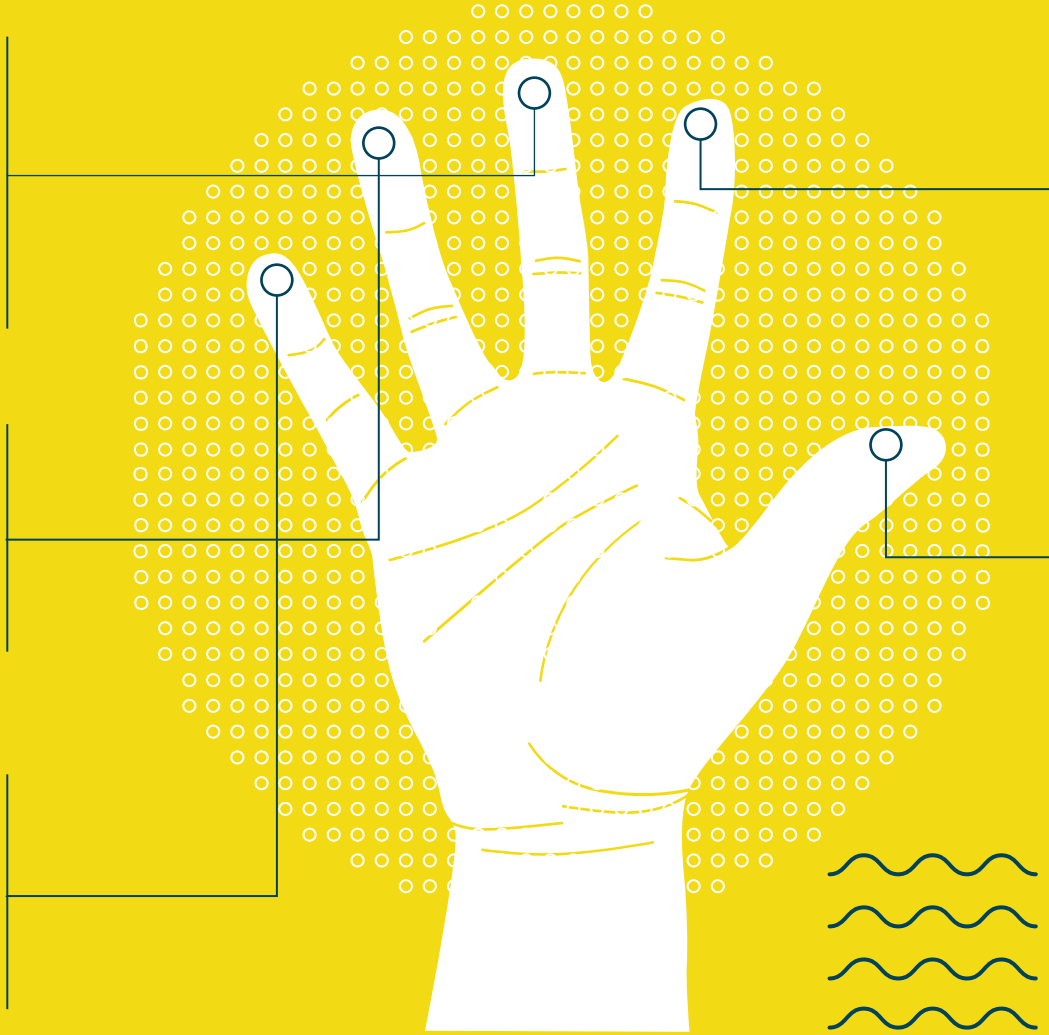
kasvoi ammattikorkeakoulujen julkaisujen määrä vuoteen 2010 verrattuna.

70 %

pk-yrityksistä teki yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa TEM:n kyselyn mukaan.

155 M€

ulkopuolista, kilpailtua TKI-rahaa eli lähes 2/3 ammattikorkeakoulujen koko TKI-rahoituksesta.

275 %

kasvoi tutkijakoulutetun henkilöstön määrä ammattikorkeakouluissa vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2015.

70,6 %

opinnäytetöistä on tehty yhteistyössä työelämän kanssa.

Ammattikorkeakoulujen visio on Suomen elinvoiman, kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin visio

- **Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyön lähtökohtana on oltava molempien korkeakoulusektoreiden omien tavoitteiden ja kehittämistarpeiden tunnistaminen eli se on pohjauduttava uskottavasti duaalisen mallin pohjalle.**
- OKM:n kannettava vastuu kaikkien AMK:n lakisääteisten tehtävien rahoituksesta, ohjauksesta sekä tavoitteellisesta kehittämisestä.
- Ammattikorkeakoulut kannattavat monipuolisen **yhteistyön vahvistamista ja syventämistä** koulutuksessa, tutkimuksessa, tutkimusinfrastruktuureissa, hallinnossa jne. Yhteistyölle on kuitenkin asettava selkeät, konkreettiset ja mitattavat tavoitteet ja niitä arvioitava.
- Suomella on oltava **kansallisesti johdettu korkeakoulupolitiikka, jonka alla alueelliset erityispiirteet otetaan huomioon.**
- Suomi on jäänyt jälkeen eurooppalaisesta kehityksestä monella tavoin. Keskeisten verrokkimaiden kehitys on otettava visiotyön tilannekuvan keskeiseksi lähtökohdaksi.
- **Ajankohtaisena**: 100 milj. € ei saa ottaa kehyksestä. Rahoitus kohdennettava ammatillista väylää tulevien määrän lisäämiseen. Siellä on suurin koulutustason noston este, ja juuri siellä tarvitaan korkeakoulutuksen kysyntää vahvistavia uusia elementtejä. Rahoitus on kohdennettava korkeakoulutuksessa aliedustettujen ryhmien aseman nostamiseen (kuten Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset nuoret).

Eurooppalaisten ammattikorkeakoulu-järjestelmien kehitysasteet

Tanska (Koulutusorganisaatio)
- Ammattikorkeakoulujen tehtävänä toteuttaa työelämälähteisiä alempia korkeakoulututkintoa, ei merkittävää T&K-tehtävää.
- Tanskan hallitus päättänyt keväällä 2025 laajentaa ammattikorkeakoulujen tutkinnonanto-oikeuden myös ylempiin tutkintoihin.

Suomi, Itävalta ja Sveitsi (Perinteiset AMKt)
- Ammattikorkeakouluilla tehtävä kouluttaa sekä alempia että ylempiä kk-tutkintoja ja tehdä alueita ja työelämää tukevaa T&K-toimintaa.
- Sveitsissä ja Itävallassa ammattikorkeakoulut mukana tohtorikoulutuksessa yhteistyössä yliopistojen kanssa.
- Sveitsissä ammattikorkeakouluilla merkittävä rooli EU:n T&K-rahoituksen hankinnassa.

Saksa ja Alankomaat (Vahvat ammattikorkeakoulut)
- Ammattikorkeakoulu kyvykkyyksiä kasvatettu ilman laajempia rakenteellisia uudistuksia.
- Saksassa vuoteen 2025 mennessä 13/16 osavaltiossa ammattikoreakouluille on tohtorikoulutusoikeus. Ensimmäisenä oikeus Hessenin AMK:lle 2016.
- Alankomaissa ammattikorkeakouluille PD-koulutusoikeus 2023. Lisäksi paikallisen tutkimusneuvoston alaisuuteen oman soveltavan tutkimuksen rahoitusinstrumentti.

Irlanti & Portugali (Uudet ammatilliset korkeakoulut)
- Irlannissa vuoden 2018 tehdyn lakimuutoksen myötä ammattikorkeakoulut (IoT) fuusioitiin isommiksi yksiköiksi teknologisiksi yliopistoksi (Technological Universities)
- Portugalissa ammattikorkeakoulut saivat mahdollisuuden hakea tohtorikoulutusoikeutta vuoden 2023 alussa. Keväällä 2025 maan hallitus esitti uusien Polyteknillisten yliopistojen perustamisesta.

Norja (Yhtenäinen korkeakoululainsäädäntö)
- Norjassa vuonna 2014 käynnistynyt korkeakoulureformi johti yhden korkeakoululain syntyyn. Uudessa laissa eri tasoisia korkeakouluja ja korkeakouluilla mahdollisuus omilla toimillaan muuttaa statustaan.
- Muutos johti korkeakoulujen fuusioihin, jotta ne kykenevät nousemaan uuteen luokkaan ja saamaan siten mm. tohtorikoulutusoikeudet.

– **Ammattikorkeakoulujen oikeudet ja resurssit** **+**